

ara

llegim

Anna Guitart

Omplir un buit: l'editorial Fragmenta fa 15 anys

3 min

L'església d'Albarca. TURISME PRIORAT

BARCELONA Vaig estudiar en una escola laica, perquè era important per als meus pares, però, tot i així, ens van apuntar, a la meva germana i a mi, a catequesi. En vista de l'èxit, els altres dos germans, més petits, ja no hi van anar. Es veu que un dia vam arribar a casa dient que volíem fer la

comunió, i quan la meva mare ens va preguntar per què, vam contestar que perquè volíem una festa (i, segurament, també un rellotge). No hi vam tornar més. Li explico la història a l'Ignasi Moreta, l'editor de Fragmenta, perquè hi quedo amb un cert temor i intento que em serveixi una mica de justificant. La meva poca cultura religiosa és una cosa que lamento sincerament, i que m'avergonyeix una mica. No he de patir per res: Moreta no només és comprensiu, sinó que em regala una hora de conversa molt il·luminadora.

L'Ignasi Moreta va fundar l'editorial Fragmenta amb la Inês Castel-Branco el 2007, i des del 2018 la dirigeix en solitari. Tot i que s'han obert a l'assaig humanístic, amb textos d'antropologia o de filosofia, des de la seva creació publiquen "llibres no religiosos sobre religions", amb una estètica molt cuidada. Moreta m'explica: "Una cosa és la fe, i l'altra les creences. Podem estar oberts a explorar el misteri, a creure que no tot és purament matèric, i això, quan hi posem paraules, es converteix en creença. Hem de distingir una cosa de l'altra. Panikkar ho deia: ¿què és l'important? Les creences no, les creences són merament culturals".

Surt a la conversa el que ha passat durant anys, en què hem viscut amb la idea de la religió com una cosa de la qual ens havíem d'alliberar, i ell mateix em diu que és normal venint d'on venim: el nacionalcatolicisme no ha ajudat. Em parla de Bonhoeffer, un teòleg luterà que creia que el llenguatge de la religió s'havia fet malbé; que s'havia de deixar en guaret, deixar-lo reposar, i actuar com si Déu no existís, perquè potser això ens pot

ajudar a pensar en la condició humana. “Com que ja no ens creiem els catecismes, amb preguntes i respostes establertes –em diu l’editor– però sí que ens continuem fent preguntes (Qui som? On anem? Què podem esperar?), necessitem més que mai un acompanyament en la vida espiritual”. Una paraula important, l’espiritualitat, que hauríem de recuperar perquè ens pot ajudar a viure. M’agrada com ho planteja l’Anna Punsoda, cap de projectes de Fragmenta, que em diu que “ens pot ajudar a pacificar-nos internament pel que fa a les emocions”.

Marxo cap a casa pensant que hem sigut reduccionistes, que ho hem posat tot al mateix sac i hem perdut coses importants pel camí, i em volta pel cap l’exemple del filòsof Joan-Carles Mèlich, de qui també m’ha parlat Moreta. “Ell és metafísicament agnòstic, però reivindica la culpa. No defensa la moral, que equival a codi, amb formes d’actuar determinades, sinó l’ètica, que és una resposta al patiment de l’altre. Mèlich parla de la mare que, a la porta d’Auschwitz ha de triar quin dels seus dos fills salva. Faci el que faci, tindrà mala consciència”. Reconec aquesta mala consciència, evidentment en experiències menys extremes. Hi vull aprofundir. En algun moment de la conversa, Moreta, que diu que tria autors al costat dels quals la indagació espiritual creix, em diu que ell volia omplir un buit. Ara tinc clar que no és (només), un buit editorial.